

OINA

**Sportul național al românilor - primul joc sportiv din școala românească
-Ani de glorie, momente grele și reluarea tradiției-**

Din cele mai vechi timpuri, variante ale unui joc cu mingea mică se practicau pe tot cuprinsul teritoriilor locuite de români. Jucau în primul rând oierii în timpul lor liber, simțind nevoia să se întâlnească cu vecinii de pe cealaltă parte a muntelui, a plaiului sau a ape, să afle ce mai e nou, și într-un loc frumos, după ce nu mai aveau ce să-și spună, să se întrecă în jocuri folosind bâta și hapucul (minge din păr de animale). Numele cel mai des întâlnit pentru joc era, după locul unde trăiau acești oameni, fie cel al obiectului cu care se juca, pila, hapucul, hălca, laptă, șuca, minge, fie cel din sfera ocupației jucătorilor, baci, strungar, la păscare, la pândă etc. Cel mai cunoscut nume și care s-a impus în final, a fost și a rămas și în zilele noastre, cel de oină.

Materialele cu care se juca erau: bota, bâta, ciomagul, parul, din care se alegea cel mai îndemânos, și apuca, hălca, mîcea, mînga, făcută din păr de vacă sau lână legată. Urmașele acestor materiale sunt bastornul și mingea de oină de astăzi.

Frumusețea întâlnirilor a făcut ca acestea să se apropie tot mai mult de vatra satelor astfel că mai târziu, în zilele de sărbătoare, după ce își terminau treburile, veneau în apropierea bisericilor sau alte locuri pentru a socializa să asiste la jocurile dintre flăcăii satului sau chiar să se întrecă cu aceștia.

Prin anii 90 ai secolului al XIX-lea, profesorul Spiru Haret ajuns ministrul Instrucțiunii Publice și fiind preocupat în egală măsură de toate laturile dezvoltării tineretului școlar, căuta mijloacele cele mai potrivite pentru realizarea acestui deziderat. Printre acestea, amintindu-și de întrecerile cu mingea din curtea școlii pe când era elev dar și de jocurile văzute cu prilejul inspecțiilor, i-a venit ideea folosirii alături de gimnastică, ca mijloace de revigorare fizică a tineretului, acesta nemaifiind tineretul pe care și-l dorea acum țara. Nu-i era străină nici ideea de a arăta că și România are un joc național asemeni altor popoare. Toate demersurile s-au finalizat prin Legea Învățământului secundar și superior din anul 1898. Ideea lui Spiru Haret continua prin aceea ca echipele școlilor să se întrecă în cadrul unor concursuri care se vor desfășura la toate nivelurile. Astfel a apărut în scurt timp primele concursuri ghidate de un prim regulament denumit ad-hoc, „regulamentul pe două foi volante„. Momentul apariției acestui regulament, aprilie 1898, este considerat ca fiind un punct de cotitură în evoluția jocului iar denumirea lui în felul acesta îi dă o notă exotică și de interes pentru urmași.

Atât din timpul învățării jocului în școli cât și cu prilejul primelor concursuri, acesta și-a câștigat o popularitate nemaîntâlnită, ceea ce a făcut să devină în scurt timp unul din cele mai populare și iubite de tineri, primind pe drept cuvânt supranumele de *sportul național românesc*.

După introducerea obligatorie în școli, din punct de vedere tehnic, tactic, dar și competițional, evoluția jocului fost rapidă, urmând un drum ascendent, de la un joc simplu la jocul modern din zilele noastre, mult diferit de ceea ce a fost inițial și pe parcurs, dar păstrând permanent matricea de bază: bătaia mingii cu bastonul-efectuarea unor acțiuni pe timpul zborului mingii-prinderea mingii din zbor și finalizarea(lovirea adversarilor cu mingea și bătaia lungă). Desfășurarea jocurilor în concursuri au creat discuții aprinse și contestații, fapt ce impunea un regulament detaliat, care să dea rezolvarea pe loc și foarte clară multiplelor probleme de joc și organizare. Acest regulament apare publicat în Monitorul Oficial din 1 februarie 1899 și este considerat *primul regulament oficial al oinei*. Evoluția jocului, a tehnicii și tacticii de joc a făcut ca să fie necesară efectuarea unor modificări substanțiale a regulamentului care să dinamizeze jocul, să desființeze inegalitățile dintre atac și apărare, să mărească durata de desfășurare a unei partide, să schimbe criteriile de acumulare de puncte având la bază valoarea jucătorilor și a întregii echipe.

Primii ani de glorie au fost cei în care jocul a fost introdus în școli, în pofida jocurilor sportive străine care apăruseră și când, după instituirea concursurilor nu mai erau locuri în echipe decât pentru cei mai buni din cei mai buni, când doar faptul că o echipă ajungea să participe la concurs era o mare realizare pentru jucători și pentru susținători, pentru școală. Oina a fost probă de examen la Institutul Național de Educație Fizică din București unde se calificau viitorii profesori de gimnastică.

Anii de glorie au fost toți acei ani în care marile școli românești s-au orientat și spre oină pentru realizarea de performanțe, ceea ce a făcut ca jocul să devină sportul și disciplina școlară a celor știutori de carte, viitori învățători, profesori, preoți, militari. În primul deceniu al secolului XX oina era cap de afiș a manifestărilor sportive din România.

Momente grele ale oinei au fost între cele două războaie mondiale, dar și după război când începe sovietizarea mișcării sportive din țara noastră. Totuși oina a rămas jocul românilor de pretutindeni, un adevărat „templu național”, dar cu eforturi și cu o perioadă lungă de susținere, la care a contribuit din fericire și categorisirea oinei ca sport al celor mulți, până când jocul să poată fi considerat din nou (prin întreceri tradițional-populare), sportul nostru național.

Decăderea cea mai puternică a oinei s-a petrecut după 1989, decădere pricinuită de numărul tot mai scăzut de echipe din școli și asociații pe de o parte și a numărului echipelor care pot participa la competiții, pe de altă parte. Nepăsarea a făcut să se piardă oina din rețelele școlare unde aceasta era

joc sportiv stipulat prin planul de învățământ, dispărând în felul acesta și competițiile. Decăderea a fost susținută și de alte aspecte: perioadă în care oina nu a mai fost prezentă în curricula școlară, specialiști care s-au îndreptat spre jocul de bazeball, lipsa materialelor informative, lipsa lucrărilor de specialitate după care să poată lucra profesorii tineri, dispariția fizică a oamenilor inimoși din centrele de oină și neînlocuirea lor cu alții la fel de inimoși, dispariția oinei în facultățile de profil etc.

Pentru ca oina să poată renaște este necesară reconsiderarea statutului jocului de oină pentru rolul jucat în dezvoltarea educației fizice școlare în perioada modernă. Este singurul lucru ce-l pot și trebuie să-l facă urgent cei care au putere de decizie pentru că oina este piesă de patrimoniu, fiind sportul care a stat la temelia vestitului sistem de învățământ românesc. Este nevoie ca federația de oină să fie sprijinită consistent în proiectele sale, în efortul său de a aduce înapoi oina printre jocurile lumii care are un nebănuit potențial educativ. Un factor important pentru revenirea și dezvoltarea jocului este introducerea disciplinei oina în cadrul facultăților de Educație Fizică și Sport pentru ca munca să fie făcută de oameni pregătiți foarte bine teoretic și practic.

Prof. Constantin COCA

Liceul Tehnologic „Simion Leonescu „, Luncavița

Bibliografie:

1. A. Răfăilescu, C. Iancu: Oina trecut și prezent, Ed. Sport-Turism, București 1976
2. N. Postolache: Fascinația oinei, jocul roânilor de pretutindeni, Ed. Profexim, București
3. A. Răfăilescu, C. Opreșescu: Oin, Ed. Stadion, București 1970

